

Troben a Flix restes d'una probable fossa comuna de la Guerra Civil

Els ossos descoberts de forma accidental a l'ermita del Remei s'han dipositat al Tanatori de Reus en espera d'un dictamen

A. CARALT

Una troballa accidental per part d'uns menors de diverses restes humanes durant les festes de Setmana Santa ha permès descobrir l'existència d'una probable fossa comuna de la Guerra Civil a l'ermita del Remei, al municipi de Flix.

Els fets van succeir el 24 de març, Diumenge de Rams, quan els menors tot jugant amb galledes i pales de plàstic van descobrir primer un fèmur, després costelles i finalment un crani i altres restes humanes en un bancal proper a la mateixa ermita, lloc de reunió, esbarjo i peregrinatge de molts veïns de Flix.

La imminència dels dies centrals de Setmana Santa, i sobre tot del Dilluns de Pasqua, quan es reuneixen milers de persones a l'indret, obligà el consistori a actuar amb celeritat.

L'Ajuntament de Flix va comunicar la troballa, entre d'altres, a l'exregidor i membre de l'associació local La Cana, Jaume Masip. Masip es va posar en contacte amb el servei de Cultura de la Generalitat a l'Ebre i amb el Consorci Memorial dels Es-

El perímetre de la probable fossa comuna ha estat segellat pels Mossos i la Policia Local. FOTO: JOAN REVILLAS

la, el bancal i el seu entorn van ser precintats pels mateixos mossos i la Policia Local de Flix. La zona exacta on van descobrir els ossos s'ha cobert amb terra i una planxa de ferro. Així es podia veure ahir.

Intervenció judicial

Els Mossos d'Esquadra van comunicar els fets al Jutjat de Falsset, que ha emès una ordre judicial per traslladar les restes humanes al Tanatori Municipal de Reus, on ara mateix descansen.

El jutge espera un dictamen de la Direcció de la Memòria Democràtica per decidir el seu futur, que podria ser el Memorial de les Camposines, a la Fatarella, lloc de repòs de tots els ossos recuperats de l'antic front de l'Ebre.

El director tècnic del COMEBE, David Tormo, expressà ahir al *Diari* la voluntat de la Direcció General d'actuar per determinar l'existència o no de la fossa comuna. Així doncs, és probable que es realitzi, primer, una prospecció prèvia per certificar l'existència de més restes a l'entorn dels bancals i determinar la seva dimensió. En una segona fase es podria dur a terme una intervenció arqueològica per retirar les restes.

Masip explica que l'associació La Cana i el mateix consistori serien partidaris de realitzar una intervenció arqueològica. «Ens agradaria que es poguessin retirar les restes humanes i dignificar l'indret», sentencià.

L'APUNT

Ni documents ni imatges de l'hospital

■ Ni documents ni imatges, només dos testimonis orals apunten a l'existència d'un hospital de campanya republicà a l'ermita del Remei. Masip assegurà ahir que una veïna, ja morta, explicà que havia treballat d'infermera a l'hospital instal·lat a l'ermita durant la Guerra Civil i que els morts s'enterra-

ven «un al costat de l'altre» als bancals ara precintats. Un segon testimoni assegurà que molts medicaments de la farmàcia del poble els havien portat a l'ermita on hi havia l'hospital.

Ara bé, les fonts consultades, entre les quals hi ha les del COMEBE, no tenen constància documental

ni gràfica ni de l'existència de l'hospital ni de la fossa i tampoc saben si es va erigir el 1937, com a hospital de rereguarda del front d'Aragó, o durant la batalla de l'Ebre.

Apocs quilòmetres s'ubica la cova de Santa Llúcia, convertida en un conegut hospital durant la batalla de l'Ebre —A. C.

pais de la Batalla de l'Ebre. També van ser alertats la Direcció General de la Memòria Democràtica de la Generalitat de Catalun-

ya i el cos de Mossos d'Esquadra de la comissaria de Móra d'Ebre.

Els agents van comprovar que no es tractava de restes recents

i van rebre la petició de retirar-les de l'interior de l'ermita, on havien estat dipositades de manera temporal. De manera paral·le-